

↑ Text a foto:
Vojtěch Pavelčík

→ *Kamenolom žiraska
je používán i jako
horolezecká stěna.*

*Nevím, zdali dnes
dětem školou
povinným ještě
říkají něco knížky
Bronzový poklad
či možná známější
Lovci mamutů
od spisovatele
Eduarda Štorcha.
Mně se jako dítěti
moc líbily. Nedávno
jsem vzal opět
po letech do ruky
Bronzový poklad
a s překvapením
jsem si uvědomil,
že se příběh vlastně
odehrává v mém
zamilovaném
středním Povltaví
a navíc, že je možné
se na místo nálezu
skutečného
bronzového pokladu
po turistických
značkách vydat...*

Bronzový poklad a kamenolomy u NEČÍNA

↑ *Nově upravené odpočinkové místo u opuštěného Pudilova kamenolomu, kde byl v roce 1929 nalezen bronzový poklad.*

Eduard Štorch

Eduard Štorch (1878–1956) byl český pedagog, archeolog a spisovatel. Jako učitel působil na několika místech v severních Čechách. Od roku 1903 učil na obecné škole v pražské Libni, později i na dalších pražských školách, od roku 1919 také v Bratislavě. Prosazoval reformu dějepisu pro školy opřenou o moderní vědu. V letech 1926–1934 fungoval na Libeňském ostrově Štorchův projekt nazvaný „Dětská farma“. Šlo vlastně o školu v přírodě, děti se zde učily pod širým nebem, podnikaly se Štorchem archeologické vycházky do okolí, sportovaly. Dětskou farmu osobně navštívil i prezident Masaryk.

Eduard Štorch je autorem mnoha odborných i beletristických publikací. Znamé jsou zejména jeho romány pro mládež z období pravěku. V nich zužitkoval své archeologické poznatky, děj příběhů vždy vychází z reálných skutečností a soudobých poznatků o životě v pravěku. Příběhy jsou zasazeny do reálné krajiny (Pálava, okolí

Dyje, Libeň, Pražská kotlina, Povtaví...), přestože děj je dílem autorovy fantazie.

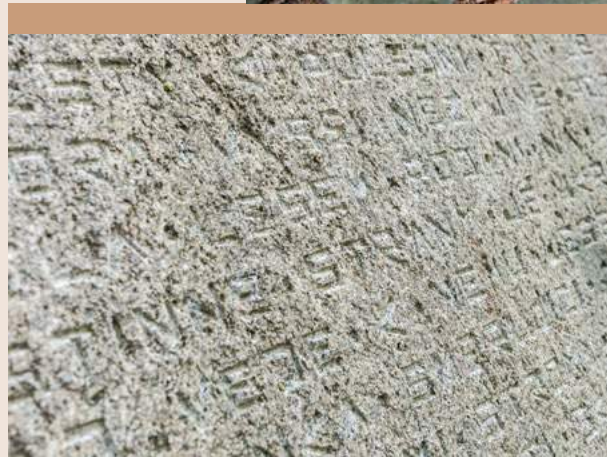
Štorch byl, jak by se dnes řeklo, vlastně archeolog–amátér. Veškeré poznatky získával samostudiem. Sám však učinil na území Prahy, ale i jinde, několik zajímavých objevů z období pravěku. Jeho archeologická sbírka čítající množství předmětů je dnes uložena ve sbírkách Národního muzea. Hlavní zásluhou Štorcha je však propojení archeologie s pedagogikou a literaturou a její popularizace mezi veřejností, zejména pak mládeží.

Bronzový poklad

Román *Bronzový poklad* vyšel poprvé v roce 1932. Je zasazen do období doby bronzové a odehrává se v prostoru dnešní Prahy a kraje kolem střední Vltavy. Jeho hrdinou je ne zrovna oblíbený, ale velmi bystrý chlapec Skrček. Ten se rozhodne vypátrat vrahy svého otce, jenž byl křivě obviněn z přepadení skupiny příslušníků cizího kmene. Při pátrání zažívá různá dobrodružství, seznámí se se starým Sigúlem, který mu vyradí místo uložení bronzového pokladu. Skrček nakonec umírá, ale jméno jeho otce je očištěno.

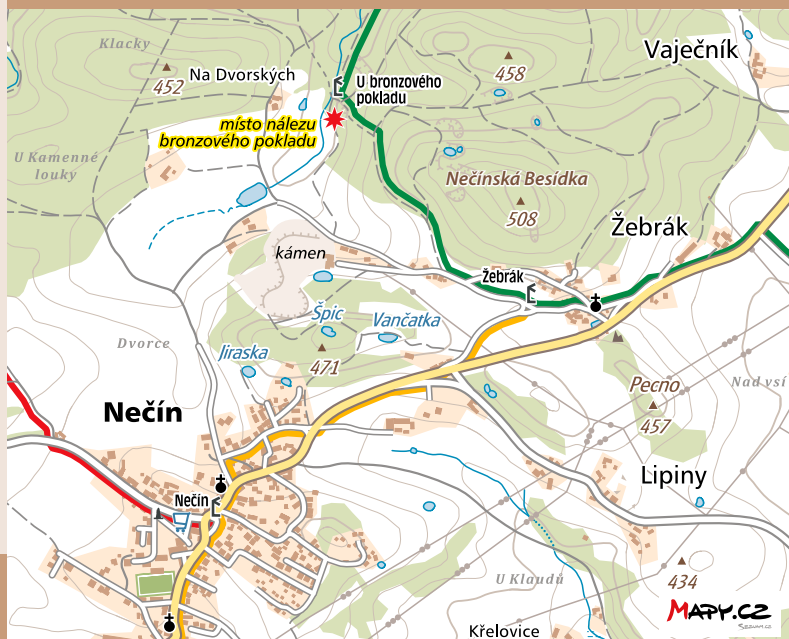
Děj příběhu je smyšlený, je však zasazen do reálné krajiny, vychází z poznatků o životě v dané době a in-

↓ *Text s úryvkem z knihy *Bronzový poklad* je do kamene vytesán speciálním tajemným „nečínským bronzovým písmem“.*

spirací k napsání románu byl skutečný nález bronzového pokladu. V roce 1929 poklad objevil lamač kamene Josef Červenka při práci v Pudilově kamenolomu na úpatí vrchu Nečinská Besídka (508 m n. m.) u obce Nečín nedaleko Dobříše. Šlo o 26 bronzových jehlic s hlavicemi v délce 35–45 cm. Nález náleží do mladší doby bronzové. Eduard Štorch jehlice odkoupil a sám provedl další průzkum. Poklad je dnes uložen ve sbírkách Národního muzea.

Místo nálezu pokladu nebylo v krajině dlouho nijak vyznačeno. Ještě leta po objevení probíhala v kamenolo-

↑ Vrchol Nečinské Besídky zdobí krásné, rozeklané žulové skalisko.

↑ Vrch Nečinská Besídka s osadou Žebrák
 ➤ Rozcestník turistických značek u osady Žebrák

mu i okolí intenzivní těžba, postupem času však místo zpustlo, pamětníků ubylo, lokalitu opět pohltila příroda. V letech 2010–11 byla lokalita obcí Nečín, místními občany, školními dětmi a přizvanými muzejními pracovníky a architektky upravena v duchu jejího odkazu. Místo na západním okraji vrchu Besídka bylo vyčištěno od odpadků, objevily se zde dubové lavičky a kamenný stůl. Zbudovány byly nové kamenné schůdky a do středu celého prostoru dán balvan s vytesaným úryvkem z knihy Eduarda Štorcha *Bronzový poklad*. Místo je opravdu

krásné a tajemné, za návštěvu by dozajista stálo i bez onoho kdysi ukrytého pokladu...

Od roku 2013 k němu vede i značená turistická trasa (GPS lokality nálezu pokladu: N 49°42.55203', E 14°14.29108'). Pokud se tedy chcete za bronzovým pokladem vydat, využijte zelenou turistickou značku

↓ *Kamenlom Vančatka připomíná spíše bazén.*

vedoucí z osady Žebrák po úpatí vrchu Besídka směrem k Dobříši. Asi 1,5 km za Žebrákem sejdete do temného lesního údolí s potůčkem, kde narazíte na rozcestník s názvem „U bronzového pokladu“. Vydejte se po značené odbočce a za pár minut stanete na místě. Nečín i široké okolí zachycuje mapa KČT č. 38/3–4C.

Kamenolomy u Nečína

V okolí Nečína se již odedávna lámal kámen. Nalézají se zde ložiska kvalitní šedobílé drobnozrnné žuly, která byla použita na mnohé stavby nejenom v Praze. I sám nález pokladu vlastně s těžbou kamene přímo souvisí.

Při výpravě za pokladem tedy doporučuji spojit výlet s návštěvou opuštěných lomů, které se v těsném sousedství obce nacházejí a které doslova lákají svou romantikou a tajemností k průzkumu. Turistické značky je všechny těsně míjejí, přesto se dají nalézt vcelku snadno.

Kromě doposud činného lomu Radovka, jenž se nalézá na západní straně nevysokého pahorku, přiléhajícího k severnímu okraji Nečína, jsou zde další tři opuštěné romantické kamenolomy. Ty najdete v lese na jižní straně již zmiňovaného vrchu, nad silnicí Nečín–Žebrák, kde mimochodem vede i žlutá turistická značka. Nejbližší Nečínu se nachází zatopený kamenolom Jiraska. Přímo na vrcholu kopce je další romantický zatopený lom s názvem Špic. Východním směrem naleznete lom Vančatka, který svým tvarem připomíná spíše přírodní bazén. Všechny spojuje v lese dobře zřetelná cesta. Není bez zajímavosti, že celá tato část kopce s kamenolomy byla ještě v 50. letech 20. století zcela bez vegetace.

Opuštěné lomy naleznete také přímo na jižní a západní straně sousedního vrchu Besídka. V těsné blízkosti Pudilova lomu (kde byl nalezen bronzový poklad) je ještě jeden, o poznání větší lom, a to včetně pozůstatků po nasypkách a drtících kamene. Pokud odbočíte ze zelené značky hned na okraji lesa těsně za osadou Žebrák, dorazíte po dobře zřetelné lesní cestě k dalším kamenolomům. Vřele doporučuji vystoupat až na vrchol Besídky, kde na vás čeká zajímavě rozpukané skalisko a jen pár metrů dále nevelké suťové pole, odkud je jižním směrem překvapivě pěkný výhled do kraje.

↑ *Kamenolom Špic bývá v letních měsících poset lekníny.*